

PB161 – PROGRAMOVÁNÍ V JAZYCE C++

OBJEKTOVĚ ORIENTOVANÉ PROGRAMOVÁNÍ

Úvod do C++, 16.9.2013

1

Úvod, organizace, myšlenka OOP, nástroje

CÍLE PŘEDMĚTU

1. Vysvětlit základy objektově orientovaného programování
2. Seznámit s možnostmi jazyka C++
3. Zavést a podpořit praktické programátorské schopnosti
4. Trochu nadchnout (nebo alespoň úplně neodradit) od programování 😊

CO NÁS DNES ČEKÁ

- Organizační
- OOP a C++ v kontextu
- Ukázka příkladu objektově orientovaného programování (OOP)
- Překladače, IDE, verzovací nástroje...

ORGANIZAČNÍ

4

I THOUGHT PB071 WILL BE EASY

**Well, PB161 will not
be easy either 😊**

NEVER HAVE I BEEN SO WRONG

5

MEMECREATOR.EU

ORGANIZAČNÍ (1)

○ Přednášky

- nepovinné, ale snad přínosné a zábavné ☺
- jedna na [vnitrosemestrální test \(28.10.\)](#)
- zvané přednášky (ke konci semestru, bude upřesněno)
- rozcestník <http://cecko.eu/public/pb161>

○ Cvičení

- povinné, dvouhodinové, dvě neúčasti tolerovány
- aktivní práce na příkladech a domácích úkolech, konzultace
- průběžné testíky (přímo na hodině, za 3 body max.)
- http://cecko.eu/public/pb161_cviceni

○ Ukončení předmětu

- [zápočet](#) – úkoly + průběžný test + testíky + bonusy, zisk alespoň 65 bodů + úspěšné vypracování zápočtového příkladu na hodině
- [zkouška](#) – zápočet + zkouškový test, zisk alespoň 95 bodů

ORGANIZAČNÍ (2)

○ Materiály

- slidy, ukázkové zdrojáky
- http://cecko.eu/public/pb161_cviceni
- záznam přednášek v ISu (cca 2 denní zpoždění)

○ Domácí úkoly

- 5+1 za semestr, zadávány průběžně (na webu cvičení)
- body za funkčnost, body za správné odevzdání
- deadline pro odevzdání (na stránce úkolu, 2 týdny)
- budou zveřejňována ukázková řešení

○ Odevzdání/testování

- možnost odevzdání nanečisto (detaily na cvičení)
- odevzdání do fakultního SVN, spuštění notifikačního skriptu
- 12 bodů max. + bonusy (poměr 9 funkčnost, 3 odevzdání)
- strhávání fixních bodů při nalezení chyby
- max. 3 pokusy na odevzdání

PŘEDBĚŽNÝ SEZNAM PŘEDNÁŠEK

1. přednáška [16.9.] (Základní prvky C++, nástroje, úvod OOP)
2. přednáška [23.9.] (Principy OOP – zapouzdření, dědičnost)
3. přednáška [30.9.] (Pokračování OOP – polymorfismus)
4. přednáška [7.10.] (Vstup a výstup, string, soubory)
5. přednáška [14.10.] (Úvod STL, kontejnery)
- 6. přednáška [21.10.] (Pokračování STL - algoritmy, dynamická alokace)
7. přednáška [28.10.] (Průběžný test)
8. přednáška [4.11.] (Výjimky)
9. přednáška [11.11.] (C++11) – *Jiří Weiser*
10. přednáška [18.11.] - (Návrhové vzory)
11. přednáška [25.11.] (Knihovny) - *Juraj Michálek (SinusGear)*
12. přednáška [2.12.] (OOP ve praxi) - *Ondřej Krajíček (Y-Soft)*
13. přednáška [13.12.] - (Srovnání C++ a ostatní jazyky)

KONTAKT

○ Přednášející

- Petr Švenda, svenda@fi.muni.cz
- Konzultační hodiny: Úterý 13-13:50 G201
 - Gotex, Laboratoř bezpečnosti a aplikované kryptografie

○ Cvičící

- na hodinách – využívejte hojně

○ Studentští konzultanti

- dodatečné konzultace nezávisle na skupině
- v definované konzultační hodiny (viz. hlavní web)

NEOPISUJTE

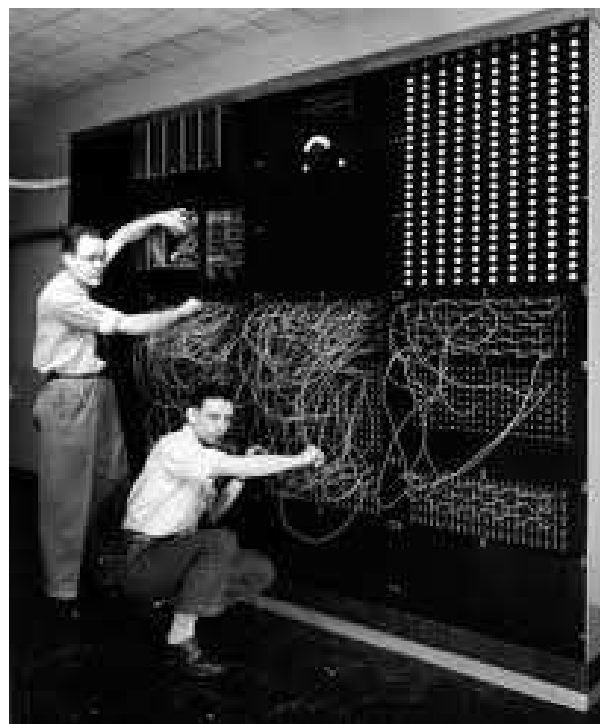

- Škodíte především sami sobě
 - začněte pracovat včas, ať máte čas na řešení "záseků"
- Provádíme automatickou kontrolu opisu u všech odevzdaných příkladů
 - každý s každým
 - každý s řešeními z minulých let (pokud je podobný příklad)
 - u podezřelých příkladů probíhá manuální kontrola
- V případě opsání jsou potrestáni oba účastníci
 - 0 bodů, -5 bodů jako potrestání

NOVINKY OPROTI MINULÉMU ROKU

- Možnost párového programování na cvičení
 - dva studenti sdílí jeden počítač
 - nepovinné, záleží na vaší chuti (mimo skupiny 13 a 14)
 - je to především zábava a zkušenost
 - vyzkoušení si na prvním cvičení
- Zveřejňování slidů i v ppt
 - kvůli animacím
 - zveřejnění předběžných slidů
 - využití Scripd
- Změna bodování 9 + 3

Harvard Mark 1

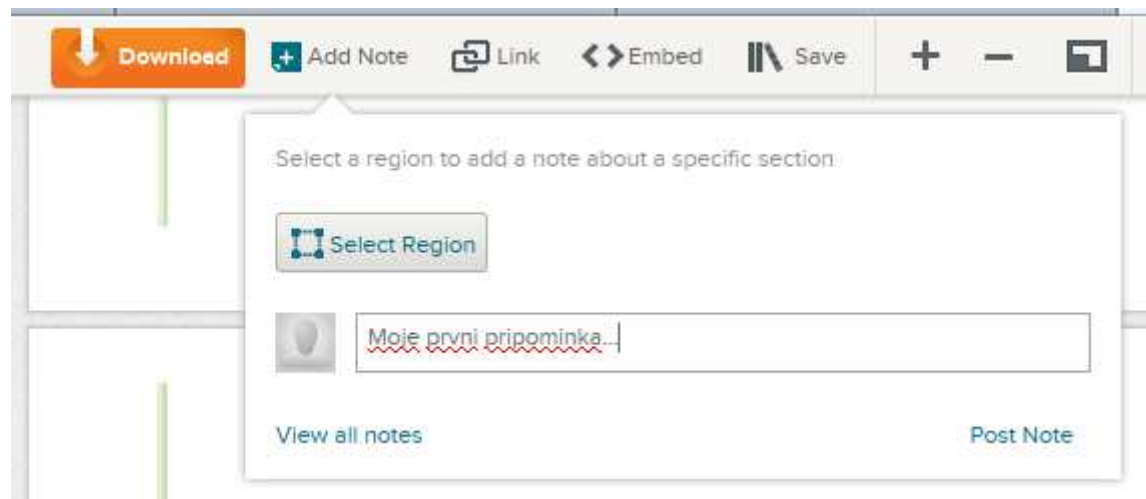

SBĚR ZPĚTNÉ VAZBY

- Občasné dotazníčky (obtížnost úloh, porozumění...)
- Scripd na připomínky ke slidům
- Samozřejmě možné osobně
- Předmětová anketa
 - vyhodnocení PB071 jaro 2013:
http://cecko.eu/public/pb071_hodnoceni_jaro2013
- Velké poděkování všem za množství poznámek a námětů!

DEMO - SCRIPD

- Snadné vkládání poznámek od studentů do slidů
 - login přes Facebook nebo registrace
- Typo nebo chyby
- Co vám není jasné, chcete více vysvětlit
 - přidejte vlastní tag “nejasné”, i když už někdo dal před vámi
 - čím více tagů, tím větší šance, že bude rozšířeno
- Náměty na rozšíření
- ...

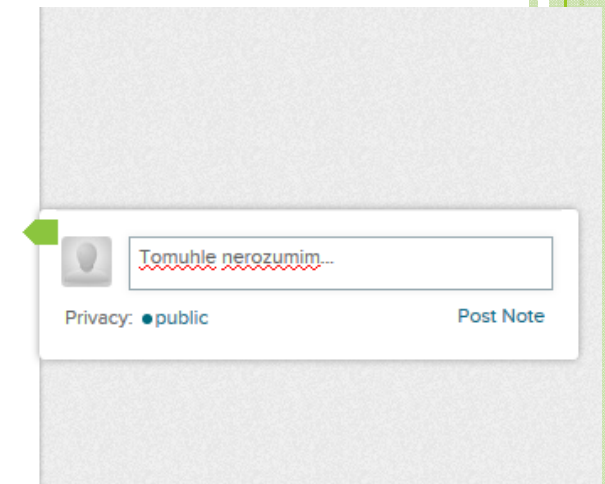
SCRIPD – SELECT REGION

DEMO - SCRIPD

- Snadné vkládání poznámek od studentů do slidů
- Co vám není jasné, chcete více vysvětlit
- Typo nebo chyby
- Náměty na rozšíření
- ...

- Nezapomeňte dát Post Note 😊

Úvod do C++, 16.9.2016

3

PROČ C++?

15

C++ V KONTEXTU

○ Historie C++

- Bjarne Stroustrup, 1979 (C with classes)
- ANSI/ISO C++ standard, 1998
- <http://flinflon.brandonu.ca/dueck/1997/62285/stroustrup.html>
:)

○ Imperativní, staticky typovaný jazyk

- zdrojový kód kompilovaný do nativního kódu platformy

○ Orientací mezi C a Java/C#

○ Až na drobné výjimky je C podmnožina C++

- C kód je typicky validní C++ kód

○ Srovnání C++ s dalšími jazyky podrobněji na poslední přednášce

VHODNOST POUŽITÍ C++

○ Proč používat?

- široké rozšíření (standardizační komise byla zaskočena ☺)
- typicky vysoká rychlost kódu (shootout.alioth.debian.org)
- objektově orientovaný jazyk, generické programování (šablony)

○ Vhodné využití pro:

- větší projekty
- systémové aplikace
- rychlá grafika, rychlost obecně
- nové problémy (jazyk příliš neomezuje)

○ Spíše nevhodné pro

- webové aplikace (Python, PHP, C#...)
- rychlé prototypy (ale nutno znát dobře jiný jazyk)

SPRAVÁNÍ RYCHLOSTI PRÁCE S DOL

reverse-complement benchmark ~240MB N=25,000,000

This table shows 5 measurements - CPU Time, Elapsed Time, Memory, Code and ~ CPU Load.

		sort	sort	sort	sort	
×	Program Source Code	CPU secs	Elapsed secs	Memory KB	Code B	~ CPU Load
1.0	C++ GNU g++ #4	1.12	1.12	245,432	2275	1% 0% 1% 100%
1.1	ATS	1.18	1.19	122,628	2077	1% 0% 1% 99%
1.2	C++ GNU g++ #2	1.35	1.35	245,080	1098	0% 0% 1% 100%
1.2	C GNU gcc #4	1.38	1.38	125,188	722	0% 0% 2% 100%
1.5	Ada 2005 GNAT #2	1.68	1.70	197,584	3132	1% 0% 1% 99%
1.6	C++ GNU g++ #3	1.75	1.75	125,272	810	0% 0% 1% 100%
2.1	Scala #4	2.37	2.39	400,184	505	0% 0% 0% 99%
2.1	Pascal Free Pascal #2	2.39	2.39	123,816	751	0% 0% 0% 100%
2.6	Java 6 -server #4	2.86	2.90	473,280	592	0% 1% 0% 99%
2.7	C# Mono	3.06	3.05	161,548	1099	0% 0% 0% 100%
3.6	Haskell GHC #2	4.02	4.02	618,032	913	0% 0% 0% 100%
3.8	C++ GNU g++	4.30	4.30	245,388	571	3% 6% 1% 100%
3.9	Lisp SBCL	4.40	4.41	222,396	896	0% 0% 0% 100%
4.3	OCaml #2	4.78	4.78	168,920	394	0% 0% 0% 100%
5.2	Perl #4	5.80	5.80	124,036	237	0% 0% 1% 100%
6.3	PHP #2	7.00	7.00	444,456	343	0% 0% 0% 100%
--	-- -- -- --	--	--	-- --	--	

SROVNÁNÍ RYCHLOSTÍ – MATEMATICKÉ

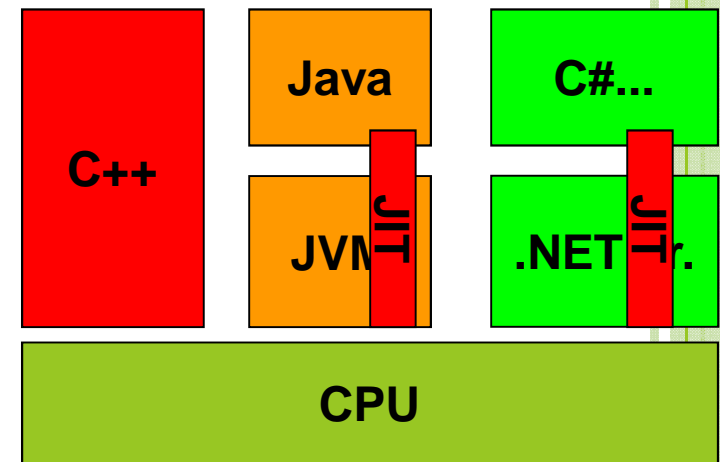
spectral-norm benchmark N=5,500

This table shows 5 *measurements* - CPU Time, Elapsed Time, Memory, Code and ~ CPU Load.

		sort	sort	sort	sort	
×	Program Source Code	CPU secs	Elapsed secs	Memory KB	Code B	~ CPU Load
1.0	C GNU gcc #4	11.87	2.99	772	1139	99% 100% 99% 99%
1.0	C++ GNU g++ #7	11.89	2.99	1,196	1114	100% 99% 99% 99%
1.3	Ada 2005 GNAT #3	15.69	3.98	2,528	1702	98% 99% 98% 99%
1.3	Fortran Intel	15.93	4.00	1,276	568	99% 99% 100% 100%
1.4	Haskell GHC	16.02	4.11	2,260	869	96% 99% 96% 99%
1.4	Java 6 steady state #2	17.14	4.31	24,620	1027	99% 99% 99% 99%
1.5	Java 6 -server #2	17.33	4.51	15,208	950	98% 95% 94% 97%
1.5	Scala #2	17.66	4.56	20,720	720	96% 96% 97% 98%
1.6	Ada 2005 GNAT #2	18.75	4.74	3,012	1464	99% 99% 99% 98%
1.9	C# Mono #2	22.31	5.63	5,104	1063	99% 99% 99% 99%
2.0	ATS #2	22.06	5.96	1,656	2339	92% 92% 93% 93%
2.0	Lisp SBCL #3	22.22	6.01	7,476	883	92% 92% 93% 93%
2.1	OCaml #3	20.02	6.21	3,304	907	79% 79% 81% 81%
2.2	Go 6g 8g #2	26.40	6.63	6,672	545	99% 100% 100% 100%
4.1	Erlang HiPE #2	47.70	12.18	13,348	747	98% 98% 97% 98%

C++ A DALŠÍ

- C++
 - překlad přímo do strojového kódu
 - překlad nutný zvlášť pro každou platformu
- Další imperativní: Java, C#...
 - překlad do mezi jazyku bytecode/CIL, jedna binárka pro všechny platformy
 - (Java Virtual Machine) JVM pro velké množství platforem
 - bytecode interpretovaný, ale JIT (Just-In-Time) kompilátor
- Skriptovací imperativní: Perl, Python...
- Funcionální: Haskel, LISP...
 - jiné paradigma: NE jak dosáhnout výsledku postupnou změnou proměnných, ale matematický zápis odvození z počátečních hodnot
- Logické programování: Prolog...
 - jiné paradigma: JAK má výsledek vypadat, ne jak se k němu dostat

NORMY, STANDARDY A ROZŠÍŘENÍ

- Kniha The C Programming Language (1978)
 - neformální norma pro C
- Bjarne Soustrup, práce na 'C with Classes' (1979)
- B.Soustrup, kniha The C++ Programming Language (1985)
- ISO/IEC 14882:1998 (C++98, -std=c++98 ~ -ansi)
 - g++ -ansi
 - budeme využívat jako default při psaní
- ISO/IEC 14882:2003 (drobné rozšíření, C++03)
- ISO/IEC 14882:2011 (nejnovější, C++11, -std=gnu++0x)
 - <http://en.wikipedia.org/wiki/C++11>
 - bude věnována jedna zvaná přednáška
- Již probíhají práce na C++14 <https://en.wikipedia.org/wiki/C%2B%2B14>

NESTANDARDIZOVANÁ ROZŠÍŘENÍ

- Nestandardizované rozšíření
 - užitečné prvky jazyka dosud neobsažené v normě
 - specificky označeny a dokumentovány
- Problém: využívání vede k omezení přenositelnosti
 - pro jinou platformu nelze překompilovat bez změny kódu
 - omezuje dostupnost programu
 - zvyšuje cenu přechodu na jinou platformu (customer lock-in)
- Proč psát programu v souladu s normou?
 - lze přímo kompilovat pro jiné platformy - svoboda volby platformy
 - svoboda volby kompilátoru a odolnost vůči jeho změnám
 - větší potenciální využití kódu (i jiné projekty/překladače)
 - norma může omezit problematické jazykové konstrukce (nižší chybovost)

PROČ C++ - STRUKTUROVANÉ PROGRAMOVÁNÍ

- Příklad s prioritní frontou procesů z PB071
 - spojovaný seznam v C, vkládání, třídění podle priority

C verze

ukazatele na sousední položky, přepojování, složité procházení...

C++ verze

```
typedef struct priority_queue_item { value_type value; uint remaining_time; } item;
bool compareAsc(item first, item second) {
    return first.remaining_time < second.remaining_time;
}
typedef struct process_queue {
    list<item> processQueue;
    void push(item newEntry) {
        processQueue.push_back(newEntry);
    }
    void sortByPriority() {
        processQueue.sort(compareAsc);
    }
} process_queue;
```


**Lze ještě snáze s využitím
STL priority_queue**

PROČ C++ - PŘÍKLAD S GENEROVÁNÍM SVG

○ Formátování XML tokenu

C verze

```
char shapeTag[strlen(targetShapeName) + strlen("< ") + 1];  
memset(shapeTag, 0, sizeof(shapeTag));  
sprintf(shapeTag, "<%s", targetShapeName);
```

C++ verze

```
string shapeTag = "<" + targetShapeName;
```

Úvod do C++, 16.9.2013

- Výrazně kratší a přehlednější kód
- Základní knihovna výrazně rozšířena
 - stačí chápat základní princip a umět dohledat details

O CO JDE V OBJEKTIVĚ ORIENTOVANÉM PROGRAMOVÁNÍ?

25

MOTIVACE PRO OOP

- V našich programech obvykle modelujeme svět
- Svět je objektový
- Modelovat objekty **objekty** je tedy přirozené

SVĚT JE OPRAVDU OBJEKTOVÝ!

Úvod do C++, 16.9.2013

ZÁKLADNÍ PŘEDSTAVA OOP

- Všechno je objekt
- Objekty komunikují pomocí zpráv
- Objekty mají interní stav

C++, 16.9.2013

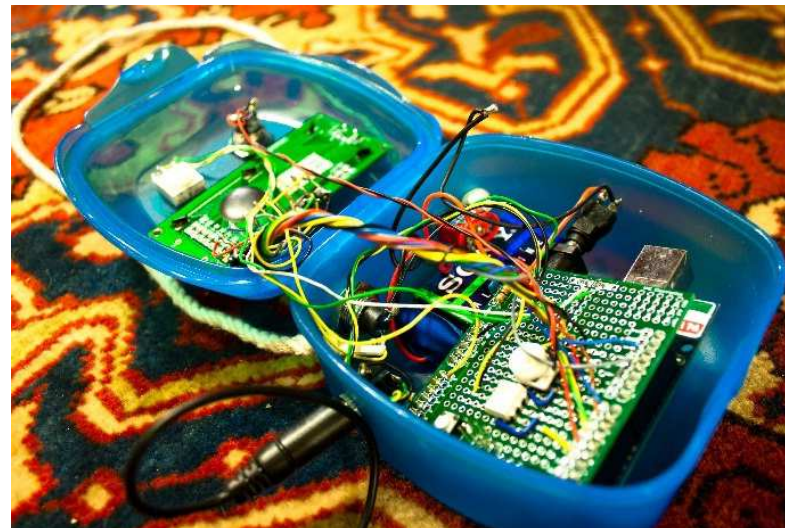
www.ubergizmo.com

PRINCIPY OOP - ZAPOUZDŘENÍ

- Objekt působí navenek jako „black box“
- Zaměření na to co objekt dělá
- Uživatel by neměl znát „vnitřnosti“

ZAPOUZDŘENÍ – ZPŮSOB KOMUNIKACE

- Jedinou povolenou komunikací jsou zprávy
- I zpráva je objekt (může mít parametry)
- Pokud objekt zprávě rozumí, musí ji přijmout
- Pokud nerozumí musí ji odmítnout
- Množina zpráv, kterým objekt rozumí, definuje rozhraní
- Pořadí zpráv definuje protokol

PRINCIPY OOP - POLYMORFISMUS

- Různé objekty mohou reagovat na tu samou zprávu
- Jejich reakce ale mohou být různé
- Z pohledu odesilatele jsou přijímací objekty zaměnitelné

V ČISTĚ OOP PROGRAMOVACÍM JAZYKU

- Všechno je objekt
- Objekty komunikují pomocí zpráv
- Každý objekt má předka
- Smalltalk
 - see <http://www.objs.com/x3h7/smalltalk.htm>
- (*C++ není čistě OOP*)

OBJEKTIVĚ ORIENTOVANÉ MYŠLENÍ

- OOP je především způsob přístupu k řešení problému
- Cílem je zvětšit flexibilitu kódu a produkovat robustnější kód
- OOP můžeme použít i v neobjektových jazycích
- Objektově orientované jazyky ale nabízejí výraznou syntaktickou podporu

ZAPOUZDŘENÍ

ABSTRAKCE

DĚDIČNOST

POLYMORFISMUS

34

ZAPOUZDŘENÍ

- Zapouzdření je styl programování
 - snaží se minimalizovat viditelnost proměnných/funkcí
 - uživatel používá jen vybranou podmnožinu funkcí
 - aby nedocházelo k nezáměrným/nevhodným změnám
 - aby nebyl uživatel svázán implementačními detaily
- Kombinace několika vlastností
 - **abstrakce dat/metod** (abstraction)
 - **skrytí dat/metod** (hidding)
 - **zapouzdření dat** (data encapsulation)

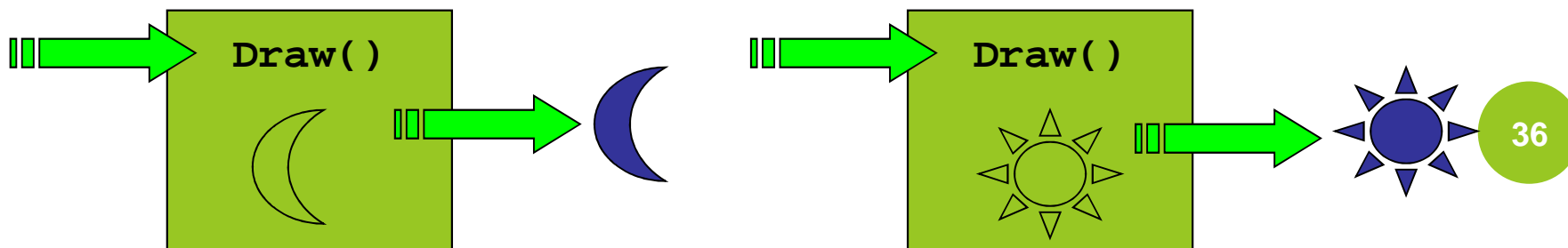
ABSTRAKCE DAT/METOD (ABSTRACTION)

○ Datová abstrakce

- data mohou být použita, aniž by uživatel znal způsob jejich reprezentace v paměti
- např. databáze jako soubor na disku nebo vzdáleném serveru (sqlite vs. MySQL database)

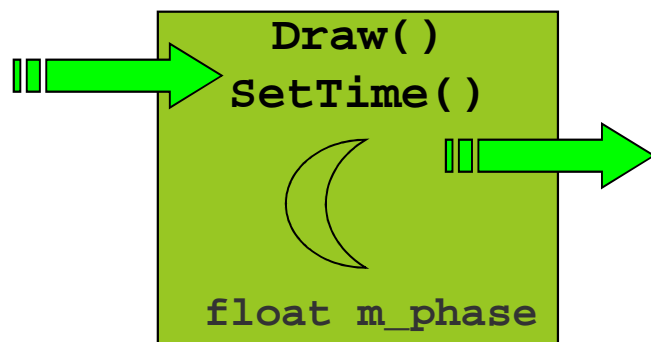
○ Funkční abstrakce

- metoda může být použita, aniž by uživatel znal způsob její implementace
- např. metoda pro vykreslení objektu Draw()

SKRYTÍ DAT/METOD (HIDDING)

- Pro okolí jsou vnitřní data (atributy) třídy skryta
 - atribut třídy může být pro okolí nepřístupný
- Nemusejí být ani metody pro přímé získání a nastavení hodnoty atributu
 - atribut se může projevovat jen vlivem na chování ostatních funkcí
- Pro okolí jsou interní metody skryty
 - nejsou součástí veřejného "rozhraní" třídy

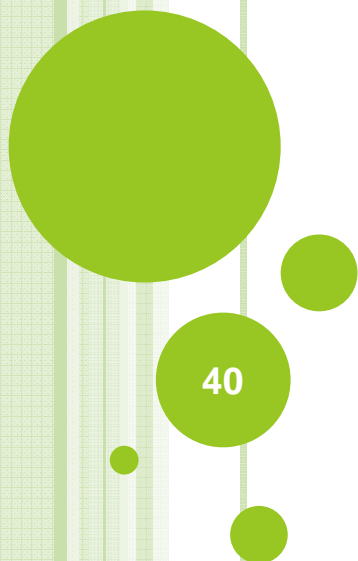
ZAPOUZDŘENÍ DAT (ENCAPSULATION)

- S daty lze pracovat jen prostřednictvím **obalujících funkcí**
 - nelze přímo číst/nastavit hodnotu datového atributu
 - např. dostupná pouze `Object::SetTime()`
- Obalující metody mohou kontrolovat
 - validitu argumentů, konzistentnost vnitřního stavu před změnou... (Např. je nastavovaný čas korektní?)
 - metoda může nadstavovat více vnitřních atributů zároveň (Např. daný čas i fázi Měsíce)
- Uživatel třídy není omezován detaily vnitřní logiky

VÝHODY ZAPOUZDŘENÍ

- Implicitní tlak na **dělitelnost a nezávislost** kódu
- Implementace třídy se může vyvíjet bez nutnosti změny okolního kódu
 - rozhraní zůstává neměnné
 - např. metoda Draw() přidá detailnější vykreslení
- Vnitřnosti třídy jsou lépe chráněny vůči chybám
 - programátor je omezen a kontrolován překladačem
 - (nastavení `m_phase` mimo objekt je syntakt. chyba)
- Příprava pro další OOP vlastnosti

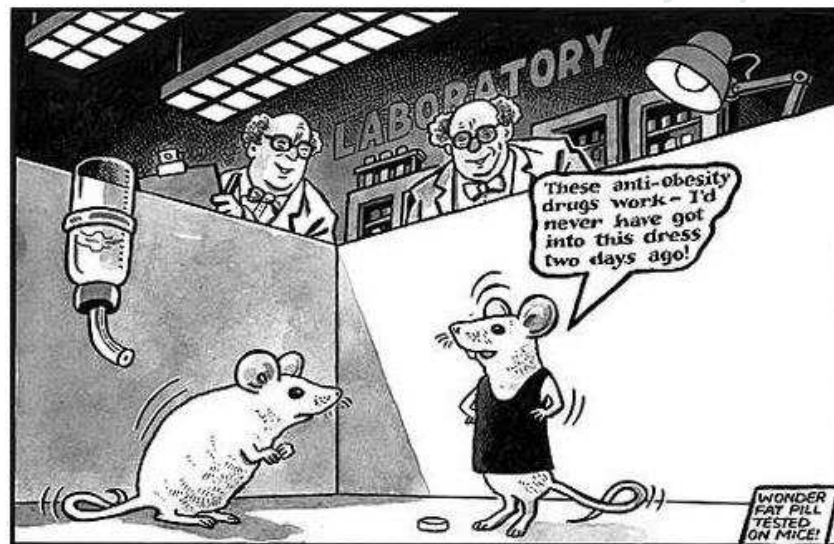
UKÁZKA PŘÍKLADU OBJEKTOVĚ ORIENTO VANÉHO PROGRAMOVÁNÍ

LABORATOŘ - ZADÁNÍ

V laboratoři jsou pěstované různé druhy zvířat. V tuto chvíli pouze myši a pavouci. Zvířata se pohybují po ohraničeném prostoru, ve kterém se nachází potrava. Pokud se k ní dostanou, sežerou ji a vyrostou v závislosti na druhu zvířete.

Paul Thomas in The Daily Express

LABORATOŘ - ZADÁNÍ

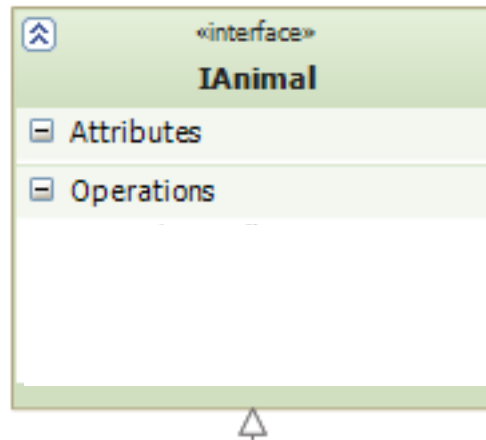
V laboratoři jsou pěstované různé druhy zvířat. V tuto chvíli pouze myši a pavouci. Zvířata se pohybují po ohraničeném prostoru, ve kterém se nachází potrava. Pokud se k ní dostanou, sežerou ji a vyrostou v závislosti na druhu zvířete.

LABORATOŘ – ŘEŠENÍ V C

- Struktura *struct* pro každý druh zvířete a potravy
- Dynamická alokace struktury pro každého jedince
- Zřetězený seznam jedinců v teráriu
- Funkce pro pohyb, nakrmení...
 - jedinec jako parametr funkce

LABORATOŘ – ŘEŠENÍ POMOCÍ OOP V C++

- Abstraktní představa zvířete (IAnimal)
 - obecný předek všech zvířat
 - předpokládáme, že budou společné vlastnosti
 - (v Javě interface, v C++ abstraktní třída)
- Nová třída *class* pro každý druh zvířete
 - potomek IAnimal, např. CMouse a CSpider
- Metody pro pohyb, nakrmení, interakci...
 - součást přímo třídy, ne jako samostatné funkce
- Obecnější chování je součástí předka
 - např. pohyb a detekci potravy lze do předka

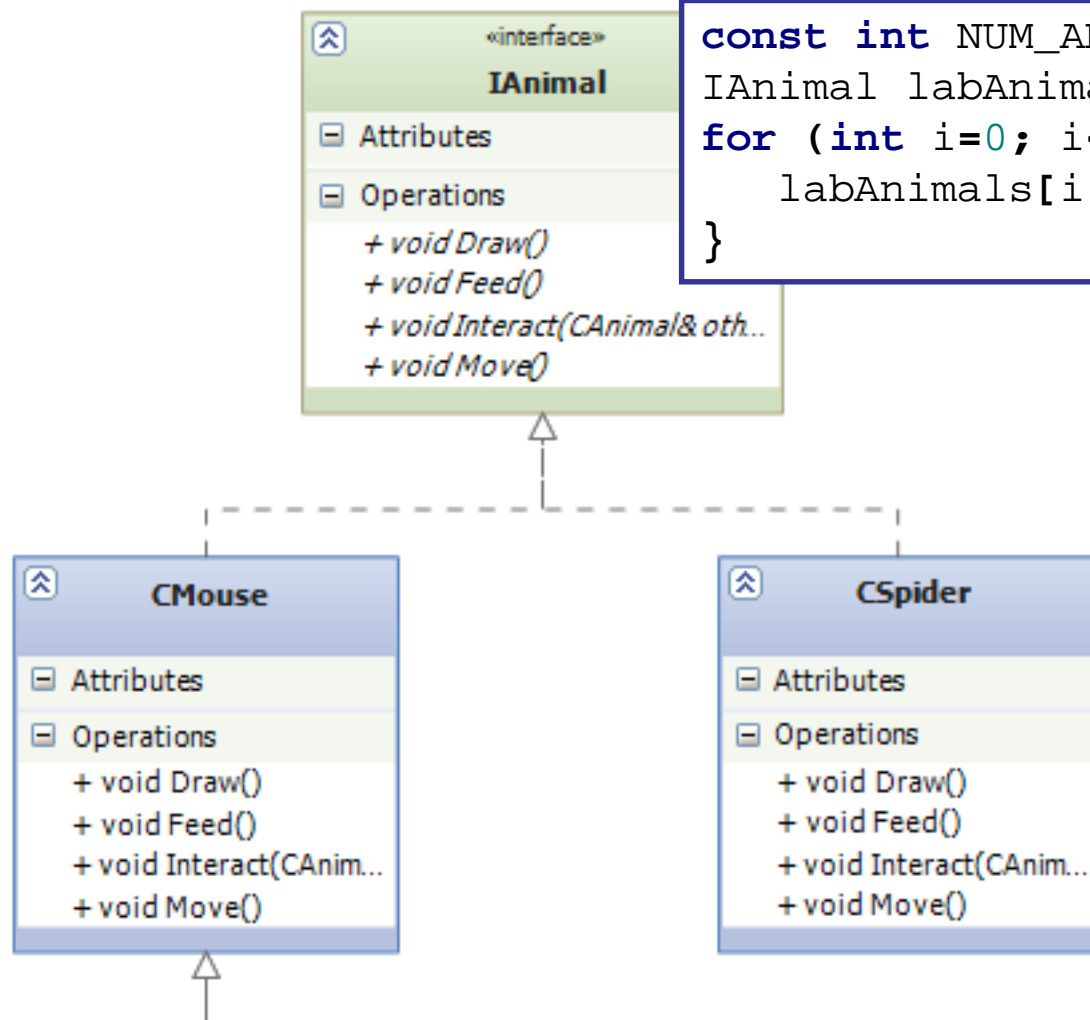
```
const int NUM_ANIMALS = 100;
IAnimal labAnimals[NUM_ANIMALS];
for (int i=0; i<NUM_ANIMALS; i++) {
    labAnimals[i].Draw();
}
```

C++, 16.9.2013

Jak byste řešili v C?

LABORATOŘ – DODATEČNÁ ZMĚNA ZADÁNÍ

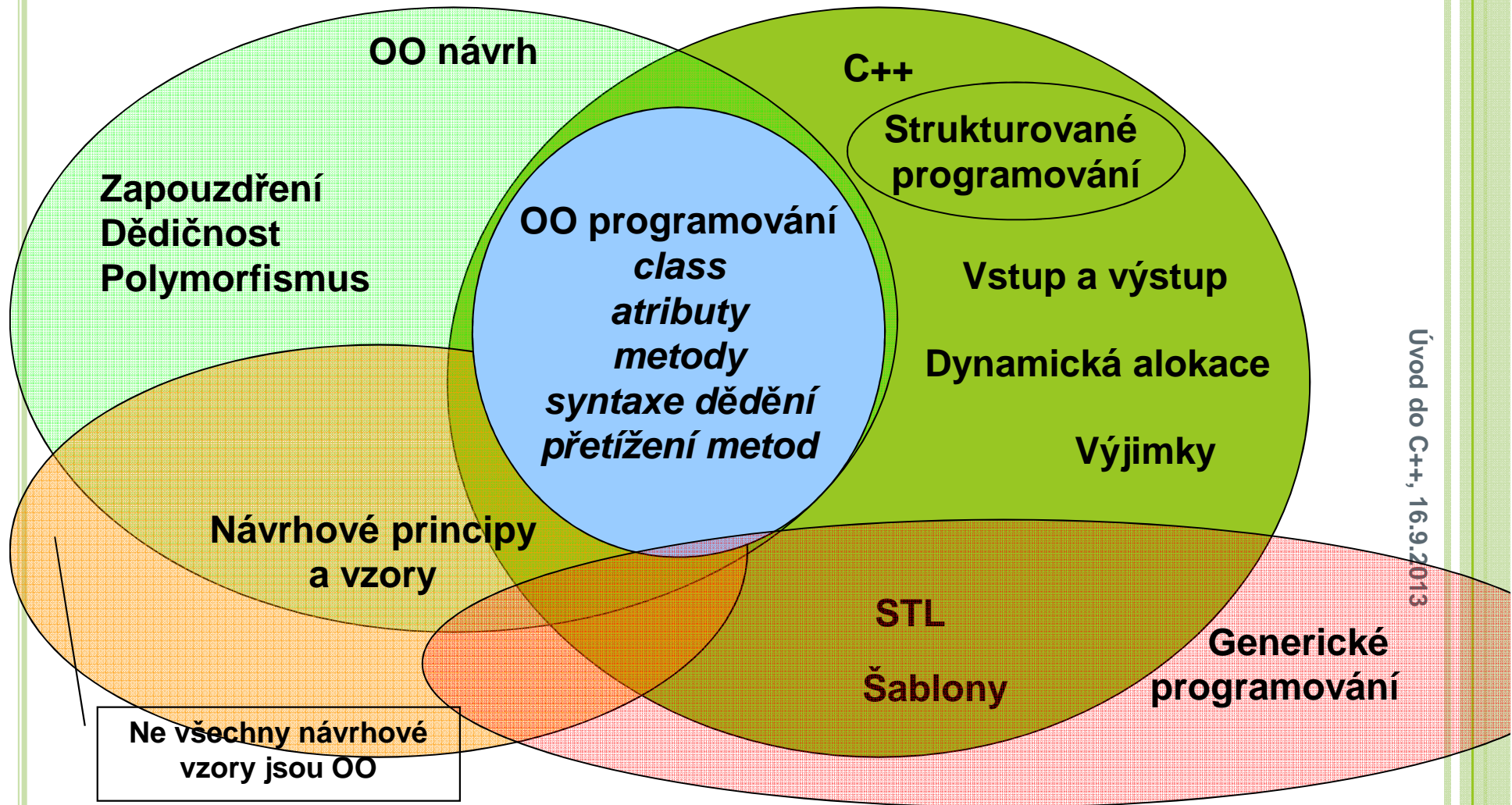
- Zadavatel rozšíří původní zadání:
 - máme dva druhy myši – domácí (větší) a polní (menší)
- Řešení v C
 - tvorba nových struktur houseMouse a fieldMouse
 - většina chování (== kódu) se u nich opakuje
 - provedeme refactoring manipulačních funkcí
- Řešení v C++
 - vytvoříme dvě nové třídy CHouseMouse a CFieldMouse
 - obě potomci třídy CMouse
 - IAnimal->CMouse->CHouseMouse
 - společné chování necháme v předkovi CMouse
 - do CHouseMouse (CFieldMouse) dáme jen odlišnosti od CMouse


```
const int NUM_ANIMALS = 100;
IAnimal labAnimals[NUM_ANIMALS];
for (int i=0; i<NUM_ANIMALS; i++) {
    labAnimals[i].Draw();
}
```


LABORATOŘ – DOKONČENÍ

- OOP umožňuje snazší rozšiřitelnost kódu
 - pokud je dobře navrženo!
- Nemusíme modifikovat existující kód
 - je odzkoušený – nemusíme jej znovu testovat
 - mohou ho používat i jiné programy – přestane jim fungovat
 - přidáváme potomky, kteří upravují původní funkčnost
- Máme možnost přidat chování pro všechny potomky
 - např. přidání funkce pro páření v CMouse je zároveň dostupné v CMouseHouse i CFieldMouse
- Výhody OOP se projevují především ve větších a potenciálně rozšiřovaných programech

Úvod do C++, 16.9.2013

Nástroje

Kompilátor (gcc), IDE (QT, Visual Studio, NB..), Debugger,
Verzování (SVN, GIT...), Dokumentace (Doxygen), Testy (QTest, CxxTest)

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main(){
    cout << "Hello world!";
    cout << 12345;
    cout << 8-);
    return 0;
}
```

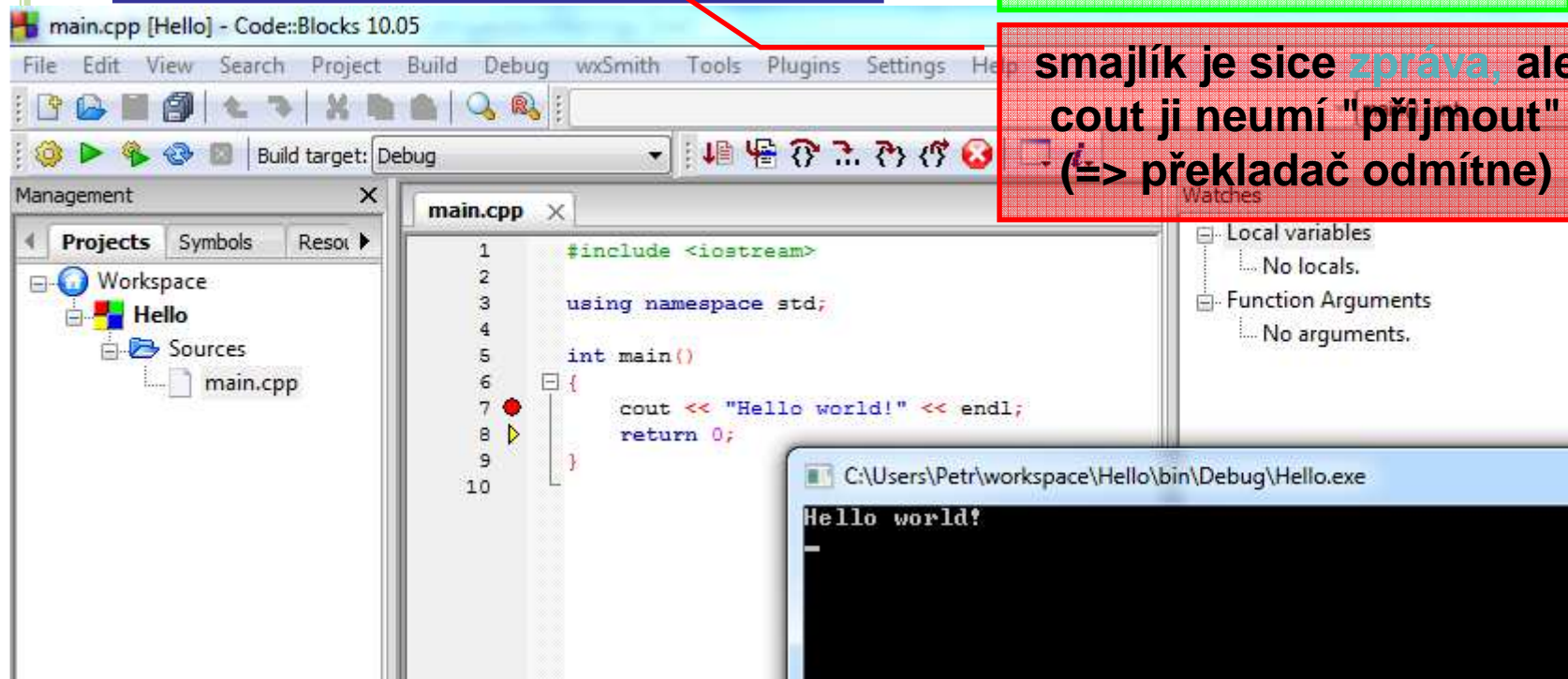
cout je **objekt**
standardního výstupu

"Hello world!" je **zpráva**

<< je operátor zaslání
zprávy (funkční volání)

12345 je **zpráva**

smajlík je sice **zpráva**, ale
cout ji neumí "přijmout"
(=> překladač odmítne)

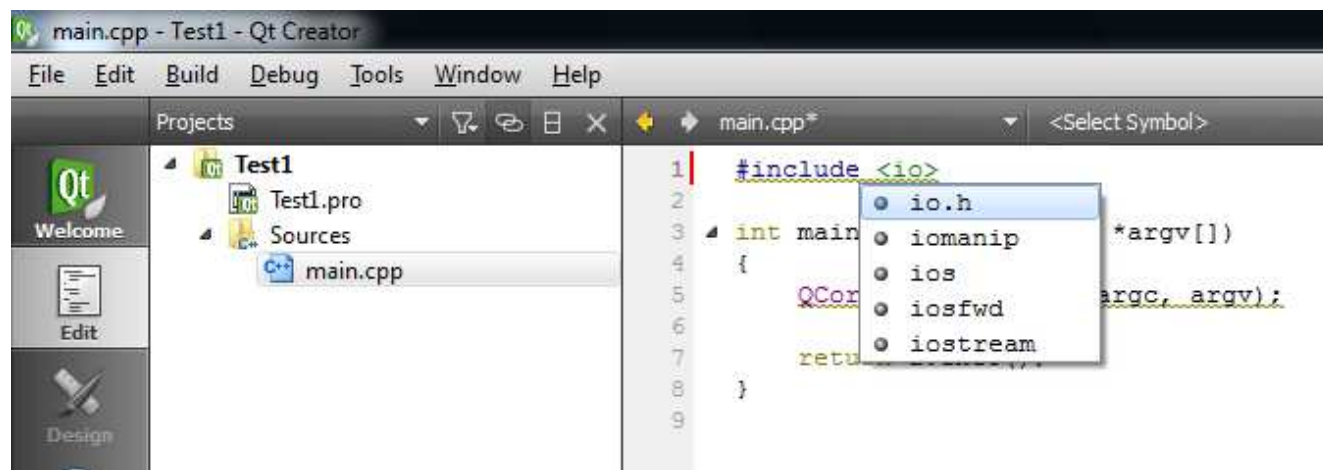
NÁSTROJE

Úvod do C++, 16.9.2013

EDITOR

- Samostatný program (vim, pico, joe...)
- Nebo integrovaný v IDE
 - všechny mají
 - zvýraznění syntaxe, lokalizace chyb, kontextová nápověda...
 - např. QT

SYSTÉM SOUBORŮ PRO TŘÍDY

- Stejný systém jak v C
 - dělení na *.h (*.hpp)
 - použití pro deklaraci třídy, atributy a implementaci krátkých funkcí
 - *.cpp (*.cc) soubory pro těla metod
 - většinou jeden soubor pro každou třídu
- Standardní cesty, prohledávání
 - `#include "header.h"`
 - `#include <header.h>`
 - `#include "../to_include/header.h"`
- Používejte ochranné makra proti násobnému vkládání!

```
#ifndef JMENOTRIDY_H
#define JMENOTRIDY_H
class JmenoTridy {
...
};
#endif
```

KOMPILACE AISA

- GNU GCC / g++
 - přepínače (-c, -g, -Wall, -Wextra, -o ...)
 - <http://gcc.gnu.org/onlinedocs/gcc-4.4.1/gcc/Overall-Options.htm>
- Překlad přímo do výsledné binárky
 - g++ -ansi -pedantic -Wall -o hello hello.cpp
 - (mezivýsledky jsou smazány)
- Spuštění programu
 - ./hello
- (Kompilace s C++11)
 - -std=gnu++0x

```
/2010/p1:  
/2010/p1:  
/2010/p1: g++ -ansi -pedantic -Wall -o hello hello.cpp  
/2010/p1: ./hello  
          Hello world!  
/2010/p1:  
/2010/p1:  
/2010/p1:  
/2010/p1: █
```

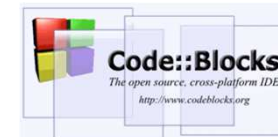

PŘEKLAD PO ČÁSTECH (PRAKTICKY NA CVIČENÍ)

1. **Preprocessing** "g++ -E hello.cpp > hello.i,,
 - rozvinutí maker, expanze include...
2. **Kompilace** "g++ -S hello.i,,
 - syntaktická kontrola kódu, typicky chybová hlášení
3. **Sestavení** "as hello.s -o hello.o,,
 - assembly do strojového kódu
4. **Linkování** "g++ hello.o,,
 - nahrazení relativních adres absolutními

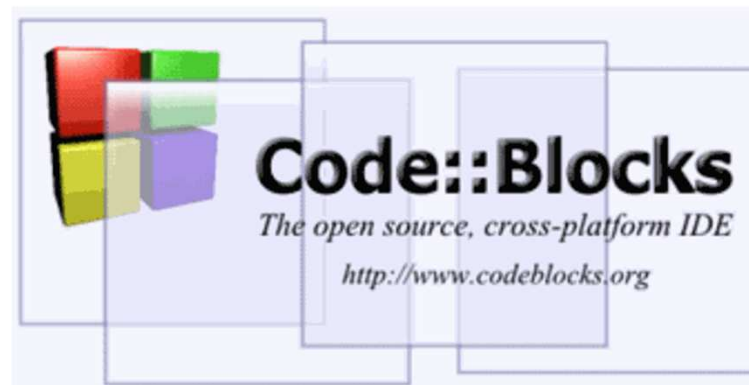
```
: g++ -E hello.cpp > hello.i
: g++ -S hello.i
: as hello.s -o hello.o
: g++ hello.o
: ./hello
Hello world!
```

INTEGRATED DEVELOPMENT ENVIRONMENT (IDE)

- Integrovaný soubor nástrojů pro podporu vývoje
 - typicky s grafickým rozhraním
 - Code::Blocks, Eclipse, Netbeans, Visual Studio, QT Creator, Dev-C++ a mnoho dalších
- Obsahuje typicky:
 - Způsob vytváření a kompilace celých projektů
 - Editor se zvýrazňováním syntaxe
 - WISIWIG GUI editor
 - Pokročilý debugger
 - Profilační a optimalizační nástroje
 - Podporu týmové spolupráce...

CODE::BLOCKS

- IDE spustitelné na běžných OS
 - (Windows, Linux, MacOS)
 - Podpora různých jazyků, pro nás C/C++
 - Kombinace s TDM-MinGW (gcc 4.5.1)
- Budeme využívat jako defaultní IDE
 - pokud ale ovládáte dobře jiné, klidně jej použijte
 - např. QT Creator, Visual Studio...
 - vhodné použít překlad pomocí gcc
 - hlídá dodržení standardu, kontrola domácích úkolů
- Tutoriál na
<http://www.youtube.com/watch?v=uVz0laIh8TM>

QT CREATOR

- IDE spustitelné na běžných OS
- Verze 2.3.0 nainstalována na školních strojích
- POZOR: QT není jen IDE, ale i celé API
 - pro zajištění přenositelnosti nestandardizovaných operací poskytuje mezivrstvu QT API (Qxxx objekty)
 - (přenositelnost zdrojového, nikoli spustitelného kódu)
- QT API nebudeme využívat
 - budeme psát a překládat v čistém C++
- Tutoriál na <http://cecko.eu/public/qtcreator>

AUTOMATIZACE PŘEKLADU - MAKE

- Make, CMake...
 - nástroje pro provedení skriptu automatizující překlad
- Makefile
 - jazykově nezávislý skript definující způsob překladu
 - cíle překladu (targets), nejběžnější -all, -clean, -install
- Jednoduchý Makefile

```
# Simple makefile
all:
    g++ -ansi -pedantic -Wall -o hello hello.cpp
```

- Rozšířený Makefile

```
CCC=g++
CFLAGS=-ansi -pedantic -Wall

all: hello
hello:
    $(CCC) $(CFLAGS) -o hello hello.cpp
clean:
    rm hello
```

Napr. QtCreator → Makefile.Debug → qmake

DOXYGEN

- Nástroj obdobný jako JavaDoc pro Javu
 - umožňuje generovat dokumentaci z poznámek přímo v kódu
 - html, latex...
- Odevzdávané domácí úkoly musí dokumentaci obsahovat
- Tutoriál na <http://cecko.eu/public/doxygen>

Úvod do C++, 16.9.2013

```
/**
 * Display sizes of basic data types
 *
 * @param arraySize  size of dynamically allocated array
 * @return           nothing
 */
void demoDataSizes(int arraySize) {
    #define          ARRAY_SIZE          100
    char array[ARRAY_SIZE];              // Fixed size array
    ...}
```

SUBVERSION (SVN)

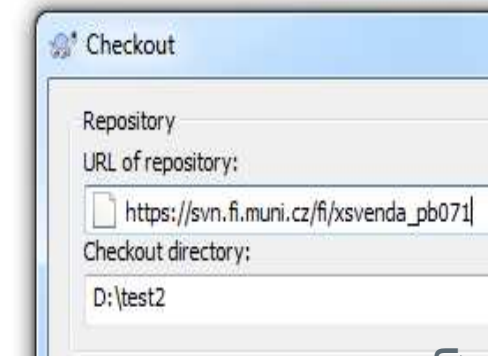
- Nástroj pro verzování kódu a podporu spolupráce v týmu
- V repozitáři (na „serveru“) jsou udržovány všechny provedené změny
 - lze se vrátet zpět na funkční verzi, vytvářet oddělené větve...
 - kód z SVN by měl jít vždy kompilovat
- Checkout, Commit, dokumentace verzí
- Lze vytvářet vlastní repozitáře
 - např. BitBucket, fakultní SVN
 - nebo vlastní server (např. VisualSVN Server)
- Domácí úkoly budou zadávány přes SVN
- Tutoriál na <http://cecko.eu/public/svn>

VÝHODY POUŽITÍ VERZOVACÍHO NÁSTROJE

- Při používání jednotlivcem
 1. Záloha práce mimo svůj počítač
 2. Práce na více počítačích (*update*, na konci *commit*)
 3. Návrat zpět na starší verzi (která fungovala)
- Při používání ve skupině
 1. Souběžné práce nad stejnými zdrojáky
 2. Práce vždy nad aktuálními zdrojáky
 3. Možnost práce “offline”
 4. Vytváření nezávislých vývojových větví

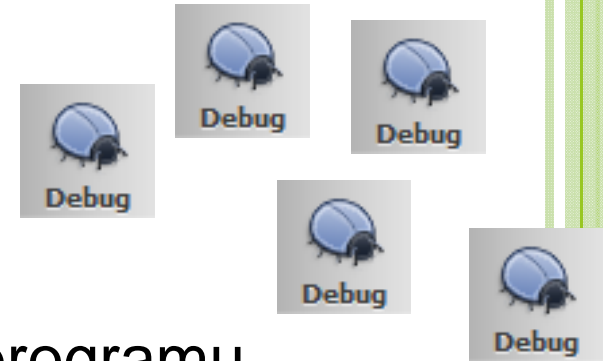
VYUŽITÍ FAKULTNÍHO SVN SERVERU

- <https://fadmin.fi.muni.cz/auth/>
- Počítačová síť → Subversion účet
- Přidat nový repozitář: login_pb161
- RClick → SVN Checkout
 - https://svn.fi.muni.cz/fi/login_pb161
- Zřídte si alespoň dva repozitáře
 - login_pb161 na odevzdávání příkladů
 - login_cokoli na svoje průběžné kódy
- Repozitář neodstraňujte, stačí odstranit soubory!

Úvod do C++, 16.9.2013

DEBUGGING

- Proces hledání a odstraňování chyb v programu
 - ladící výpisy, studium výstupních souborů...
 - často využíván tzv. debugger
- Debugger
 - gdb nebo součást IDE
 - speciální způsob přeložení a spouštění aplikace
 - tak, aby bylo možné provádět jednotlivé operace programu
 - (typicky řádky zdrojového kódu)
- Základní termíny (více později)
 - nastavení prostředí, breakpoints, watch/locals
 - step over, step into, step out, run to cursor
 - změna hodnoty proměnných za běhu, asserts

SHRNUTÍ

- Organizační – vše na <http://cecko.eu/public/pb161>
- C++ je nadstavbou C, ale výrazné rozšíření
 - C lze kompilovat, pozor na míchání syntaxe
- Objektově orientované programování
 - jiný způsob analýzy a dekompozice problému
 - zlepšuje robustnost a rozšiřitelnost kódu
- Používejte nástroje
- Ptejte se!

prazdny slide